LEDARE BLÅ BANDET NR 3: 2026 Per-Olof Svensson chefredaktör

Behöver Sverige alkohol i julmusten?

Jag blev uppringd av en journalist på tidningen Dagen som ville få kommentarer från Blå Bandet om vad vi tycker om att det finns julmust med alkohol. Blev lite överrumplad för jag visste inte att det redan förra året fanns julmust med 4,5 – 5,0 volymprocent alkohol. Vi ser hur alkoholföretagen hittar nya vägar att få oss att dricka mer alkohol. Förr var det alkoläsk och alkoglass, nu ger man sig på den svenska klassikern julmust.

Att alkoholföretagen ser behov av att tillföra ett gift, som alkohol är, i en svensk tradition som julmust, är smaklöst. Men det visar att dessa företag endast är intresserade av att sälja mer alkoholdrycker, utan att känna ansvar för de negativa konsekvenser som alkohol för med sig.

Detta är en tydlig del i den liberalisering som nu pågår där alkohol blir alltmer lättillgängligt på flera håll.
Vi har fått den så kallade gårdsförsäljningen av alkohol, beslutad av Sveriges riksdag trots den uppenbara risken att Systembolagets försäljningsmonopol kan hotas.

Ett undantag som Sverige fick i samband med medlemskapet i EU. I så fall öppnar det upp för betydligt fler vanliga affärer som kan få sälja alkohol som idag bara får säljas på Systembolaget.

Vidare har kravet tagits bort på att tillagad mat ska finnas för att få servera alkohol. Redan i år fanns det ett parti som valde att söka och få tillstånd att servera alkohol i sin valstuga i Uppsala. Trots att forskning visar att ökad tillgång innebär ökad alkoholkonsumtion. Med risk att den enskilde riskkonsumenten och fler familjer blir drabbade. Vidare att samhället med bland annat sjukvård och polis blir mer belastade.

Åter till julmusten med alkohol. Så här skrev Metro Mode på nätet den 2 september 2025 inför lanseringen:

”Julmusten är en självklar klassiker på de svenska julborden – men nu tar Herrljunga Drycker traditionen in i en helt ny era. Med två nyheter, Mellanmust och Starkmust, vill de skapa en mer vuxen dryck som både passar till sill och köttbullar – och för att skåla lite extra högtidligt”.

”Vin känns helt fel till sill och revben, och julöl är inte min grej. Jag har länge saknat en mustig vuxendryck med tydlig julkänsla, berättar Nina Hagman, Marknads- & Innovationschef på Herrljunga Drycker”.

Mediebilder från Carlsberg Sverige och Herrljunga drycker

Varumärket Apotekarnes, som ägs av Carlsbergs Sverige, är i alla fall lite tydligare på deras hemsida om man nu i ska försöka hitta något positivt. Tom Helling, varumärkesansvarig för Apotekarnes på Carlsberg Sverige:

”Vi har bryggt originalet i över hundra år, och det alkoholfria bryggarvet är fortfarande kärnan i vad vi gör. En alkoholhaltig produkt under ett varumärke som många förknippar med den alkoholfria julmusten ställer krav på oss. Därför har vi arbetat med att förpackningarna ska gå att skilja åt, och därför säljs den bara på Systembolaget”.

Att dessa företag nu har upplevt det nödvändigt att blanda i alkohol i den svenska klassiska julmusten är ett skapat behov. Tillgång föder efterfrågan. För de som redan har ett riskbruk av alkohol finns nu ytterligare en produkt som kan innebära ännu större problem.